

BAVO KRONIEK

seer. Zeelandlaan 72 - 2101 TP Heemstede Tel. 023-289 679

UITNODIGING VOOR DE JAARLIJKSE "VRIENDENTOER" OP ZATERDAG 10 MEI 1980 NAAR ZWOLLE EN KAMPEN

Op zaterdag 10 mei a.s. wordt op veler verzoek de 13e eeuwse Sint Nicolaaskerk te Kampen bezocht. Deze kerk, die ook wel Bovenkerk wordt genoemd, heeft een verscheidenheid aan bouwstijlen. Beroemd zijn z'n "tresorkamer" en kapellenkrans, die het fraaie koor omgeeft. Naast gewelfschilderingen en fresco's zijn twee "tapijt"-schilderingen te bewonderen. Vermaard zijn de laat-gotische preekstoel en het 15e eeuwse doopvont. De kerk heeft vele gedenksteden en -borden, w.o. van de schilder Avercamp. De koperen lichtkronen dateren uit de 17e eeuw. En het magnifieke orgel van Albertus Anthoni Hinsz werd in 1741 gebouwd. Willem Hendrik Zwart zal er tijdens ons bezoek een korte bespeling op geven!

Kampen is een mooie oude hanzestad! Deze "Keizerlijke Vrije Rijksstad" bezit nog talrijke prachtige historische bouwwerken en vele oude gevels. Interessant zijn de Koommarktpoort, Broederpoort en Cellebroederpoort. De 14e eeuwse O.L. Vrouwekerk of Buitenkerk heeft een achthoekige sacristie. En een onvergetelijke sfeer hangt in de Schepenzaal van het Oude Stadhuis, dat eveneens met een bezoek vereerd zal worden! Het programma ziet er als volgt uit: Vertrek vanaf de Oude Groenmarkt - Bavo kerk om 7.45 uur! Aankomst bij de Grote of St.-Michaëlskerk te Zwolle (dat dit jaar 750 jaar bestaat!) om 11.45 uur. Deze 15e eeuwse gotische driebeukige hallenkerk bevat een fraai beeldhouwde preekstoel en een grafzerk van de schilder Terborch. Wereldfaam geniet het Schnitgerorgel door zijn uitzonderlijke klankschoonheid en kleurrijkdom. Dit

enorme orgel, dat in 1721 gebouwd werd door Arp en Frans Casper Schnitger, omvat 4 klavieren en pedaal met tezamen 64 sprekende stemmen. De kerkorganist, de heer L. Lindeman, zal een klein concert ten gehore brengen, na verwelcoming door de kerkvoogd, de heer A. Sterken.

GELUKGEWENST MET UW 5-JARIG BESTAAN

De stad Haarlem zonder de St. Bavo in haar midden is ondenkbaar. Iedere Haarlemmer met hart voor zijn stad, kan gerust een Vriend van de Grote Kerk worden genoemd.

Dat geldt zeker voor de Kring "Vrienden van de Grote Kerk", die zich inzet voor onze Bavo.

Het eerste lustrum van deze vereniging is minstens een gelukwens waard. Bij deze!

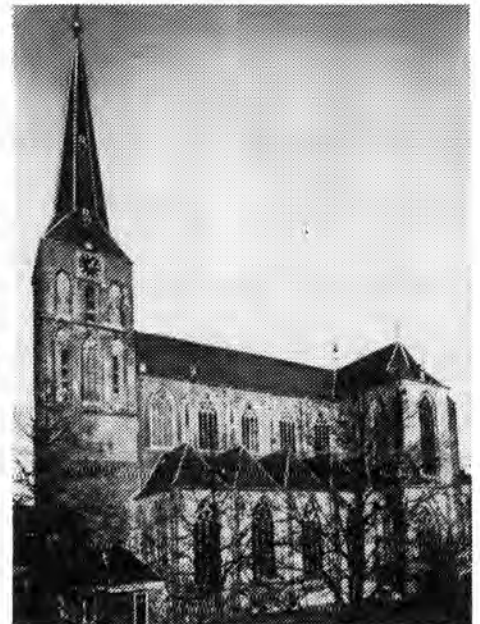
Drs. J. REEHORST,
Burgemeester van Haarlem

BIJ VOORBAAT HARTELIJK DANK!

Het is een goed gebruik dat elke Vriend en Vriendin jaarlijks één lid trachten te werven voor de Vriendenkring! Enkele honderden leden zijn op deze wijze aan onze Kring van Vrienden toegevoegd! En ook voor dit jaar hopen wij dat u deze Vriendendienst wilt bewijzen! Om het u gemakkelijk te maken, sloten we bij deze "Bavo Kroniek" een speciaal daartoe ontworpen kaart in. Het nieuwe lid mag de "Bavo-gravure" houden, de aangehechte briefkaart verwachten wij graag terug. Wellicht stimuleert u uw aktie door de postzegel er al vast op te plakken..... Doet u mee? Laten we 't allemaal tegelijk en voor één keer proberen! April zal een grandioze start worden van ons lustrumjaar! Uw bestuur bereidde reeds vele activiteiten voor om van dit lustrumjaar, ondanks het definitief sluiten van de Grote Kerk, toch een onvergetelijk Vriendenjaar te maken. (Zie elders in deze "Kroniek" op welke wijze wij inhoud trachten te geven aan de jaarlijkse ledenvergadering, Vriendentoer en de "Bavodag"!) U vragen wij om deze dienst. Moge uw inzet een onvergetelijke ledenwerfaktie opleveren! Vandaag telt onze Vriendenkring bijna 3000 leden. Wordt in april het 5000ste lid door u aangebracht? De Grote of St.-Bavo kerk is uw extra aandacht vandaag méér dan waard! Toon uw "Vriendschap" en verbondenheid met de aloude Baaf!

J. BROEK ROELOFS

Te Kampen verblijven we van 13.00 tot 16.00 uur. Naast de rondleidingen door de St. Nicolaaskerk en Schepenzaal, heeft u volop de gelegenheid om een historische stadswandeling te maken en om eventueel Kamper paling te kopen! Via de bloeiende koolzaadvelden van Oostelijk Flevoland en vele kilometers langs het IJsselmeer keren we huiswaarts. Om 19.00 uur staat u weer voor de aloude Baaf te Haarlem.

Sint-Nicolaaskerk

We reserveerden reeds vijf autobussen voor u! Mogen we vóór 12 april a.s. weten of u meegaat? Kosten slechts f 30,- inclusief 2x koffie + gebak op de heenweg te Harderwijk en 2 vrije konsumpties op de terugweg te Lelystad, alsmede de entrees voor de St.-Michaëlskerk, St.-Nicolaaskerk, het Kamper museum in de Broederpoort en Schepenzaal! Graag zien wij uw reservering op postgiro 3618800 t.n.v. "Vrienden van de Grote Kerk" te Haarlem tegemoet. Intekening geschiedt alléén volgens volgorde van binnenkomst! Mijn advies is: Boek vandaag nog als u tot de gegadigden wilt behoren en niet teleurgesteld wilt worden. Hopelijk mogen we weer vele Vrienden en Vriendinnen verwelkomen op zaterdag 10 mei en hun een onvergetelijke dag bezorgen!

Namens uw reisleiders,

Th.A. DELLEMAN

"t LORENTZ" VOERDE AKTIE VOOR DE RESTAURATIE VAN DE GROTE OF ST.-BAVO KERK

Gedurende enige jaren worden er aan het Lorentz-lyceum Kulturele projekten ontwikkeld. In januari was er in onze school een groot projekt te zien over onze oude Bavo. Het doel van dit soort projekten is een zo groot mogelijk aantal leerlingen actief te betrekken, te informeren en bewust te maken van onze kultuurgoederen. Vandaar dat wij dit jaar onze blik gericht hebben op één van onze meest beeldbepalende monumenten, namelijk: de Bavo, die immers al eeuwenlang het gezicht - ook op grote afstand - van onze stad bepaalt. Dat de Bavo daar aan één van de mooiste marktplaatsen van Nederland ligt, aanvaarden wij als een vanzelfsprekend feit.

Ook in het verleden is er voortdurend aan kerken verbouwd, gerestaureerd en dat alles niet altijd even deskundig. Het behoud van onze monumenten is een nimmer aflatende opgave, die veel geld kost. De zorg voor monumentale kerken is een probleem apart, immers vooral na de tweede wereldoorlog geeft ons land een beeld van toenemende ontkerkelijking te zien, zodat de kerkgemeenten deze kosten niet meer kunnen dragen. Een andere faktor is, dat de oude binnensteden ontvolkt worden door de city-vorming (kantoren e.d.). Geschetste problemen maken het steeds moeilijker kerken in takt te houden. Er moet een voortdurend beroep gedaan worden op de overheid, die dan weer geen geld heeft.

Restauraties zijn zeer kostbare ondernemingen geworden. De zorg voor het al dan niet voortbestaan van monumenten vraagt een voortdurend deskundig en slagvaardig reageren op destrukatieve krachten. Gelukkig zijn er ook lichtpunten; sinds 1961 bestaat er een Monumenten-Wet die het eigenaren verbiedt monumenten, die op de monumentenlijst staan, zonder wettelijke toestemming zo maar af te breken. Gelukkig krijgt de mens ook steeds meer oog voor de schoonheid van het oude woonmilieu. Het is duidelijk dat, wil men de nu opgroeiende generaties bewust maken van het rijke cultuur-historische bezit, dan moet men al beginnen bij de leerlingen die thans onze scholen bevolken. Achterliggende gedachten hebben gevoerd tot de opzet van ons Bavo-projekt. In de tentoonstelling die door burgemeester Reehorst werd geopend, is aan de hand van grote tekeningen getracht de bouw van zo'n kathedraal te schetsen. Verder hebben een aantal leerlingen en leerkrachten een foto-reportage gemaakt onder de deskundige leiding van de heer J. van Kempen, restauratie-architect en de heer Th. Delleman, voorzitter van de "Bavo Vriendenkring", waarbij ook allerlei zaken die betrekking hebben op de restauratie, in beeld zijn vastgelegd.

Voortvloeiend uit dit projekt hebben wij gemeend dat het nuttig zou zijn om een grote inzameling te houden voor de Bavo. Voor dit doel maakten wij een grote maquette van de Bavo, die als een ludieke spaarpot moet gaan fungeren, voorzien van licht en geluid; terwijl wij voor dit doel ook een gironummer: 41 25 700 hebben geopend voor giften - dus wat let u als het initiatief u aanspreekt. In de projectweken werd middels een aantal films en lezingen nader ingegaan op de kathedraal. Vertoond werd de film van de "Notre Dame". Namens Monumentenzorg werd een lezing gehouden door Ing. W. Polman en Drs. B. Uitenhout, terwijl de heer Delleman een dia-lezing hield over de Grote Kerk. Ook staat een tocht naar Gent op het programma. Op donderdag 8 mei a.s. zal onze tentoonstelling en maquette aangeboden worden tijdens uw jaarlijkse ledenvergadering aan het bestuur van de "Vriendenkring". Dan zal ook het bedrag bekend gemaakt worden wat onze Bavo-aktie totaal heeft opgeleverd.

FINANCIEEL OVERZICHT VAN NOVEMBER TOT FEBRUARI

Vanaf 1 november 1979 ben ik de heer D. Vennik opgevolgd als penningmeester van de "Vriendenkring". In de oktober-"Bavo Kroniek" ontvangt u een uitvoerig financieel verslag over 1980. Thans volsta ik met een summier samenvatting over de periode van 1 november tot 15 februari.

Van de kosterij ontving ik aan verkoop Bavo-boeken f 850,-- en aan rondleidingsgelden 1979 f 2.817,50. Tijdens de laatste enorm bezochte rondleiding in november leverde onze verkooftafel f 269,75 op! Aan giften ontvingen wij f 125,-- en aan kontributies voor 1980 van 814 Vrienden en Vriendinnen f 17.165,55, hetgeen betekent ruim f 21,-- per lid!

Het totale saldo van de "Vriendenkring" bedraagt thans f 63.988,86! Een bijzonder verheugende zaak! U begrijpt dat de eventuele restauratie van de Vontkapel en de veertien wapenborden van het geslacht De Raet hiervan gemakkelijk gefinancierd kunnen worden. Maar over die ongeveer f 30.000,-- beslist u zelf tijdens de ledenvergadering van 8 mei a.s. in de NIEUWE KERK! Uw,

H. DEURLOO

DE GROTE OF ST.-BAVO KERK DEFINITIEF GESLOTEN!

Deze ook voor ons dramatische en verstrekkende beslissing moest het College van Kerkvoogden nemen, omdat de veiligheid in het kerkgebouw niet langer gegarandeerd kan worden!

Door de zware roestvorming van de brugstaven in de hoge ramen worden bijvoorbeeld de natuurstenen omlijstingen uit elkaar gedrukt, waardoor stukken steen van dertig meter hoogte naar beneden kunnen vallen...

U begrijpt, dat dit besluit ook voor ons als bestuur enorme gevolgen heeft! Wij zullen geheel andere wegen moeten zoeken om de aloude Baaf voortdurend in de belangstelling van onze stad- en streekgenoten te houden. De jaarlijkse "Bavodag", waarvoor reeds voor duizenden guldens contractueel werd vastgelegd, moet op andere wijze gehouden worden. Weliswaar betreuren wij dat de Kerkvoogdij zonder enig vooroverleg over de konsekwenties voor de "Vriendenkring" met ons heeft gesproken, maar wij wensen haar veel wijsheid met de te nemen verdere beslissingen!

De maandelijkse rondleidingen kunnen helaas geen doorgang meer vinden! De jaarlijkse ledenvergadering gaat echter gewoon door en wel op donderdag 8 mei a.s. in de NIEUWE KERK op het Nieuwe Kerkplein! Ook de "Vriendentour" naar Zwolle en Kampen op zaterdag 10 mei a.s.! En de "Bavodag" zal dit jaar worden gehouden rondom de kerk, in het Concertgebouw en in de Sint-Bavo aan de Leidsevaart! (Om met pastor Beemer te spreken: Omdat "Moeder" ziek is, bezoeken we dit jaar maar haar "Dochter"! Met de kerkarchitekten wordt nog nader overleg gepland over een gedeeltelijke openstelling die dag van onze "Vriend"! U bemerkt, uw bestuur doet er alles aan om de jaarlijkse "Vriendendag" toch zoveel mogelijk luster bij te zetten. Wij hebben in deze periode uw steun meer dan nodig! Hopelijk wordt onze april-ledenwerfactie een dubbel succes. Zet uw beste beentje voor s.v.p.! Wij van onze kant zullen onze activiteiten zoveel mogelijk trachten op te voeren: de Grote Kerk verdient juist vandaag ons aller aandacht!

Drs. H. Bordewijk, Gemeente Archivaris van Den Haag, berichtte ons dat zich in zijn archief veertien wapenborden van het geslacht De Raet bevonden. Wij konden deze "gratis" krijgen, mits ze werden gerestaureerd en op de oude plaats in de Grote Kerk zouden worden opgehangen! Uw bestuur antwoordde daarop meteen positief! Wij zouden u zijn aanbod ter goedkeuring voorleggen tijdens de komende ledenvergadering en intussen om advies vragen aan de heren Van Kempen, kerkarchitect en Dr. Biesboer, kunsthistoricus en conservator van het Frans Halmuseum. Ter voorbereiding om gezamenlijk ons standpunt te kunnen bepalen. Het gaat om een uniek aanbod!! Uw bestuur stelt voor om zowel de wapenborden als de gehele Vontkapel te laten restaureren

De Vontkapel is een belangrijk architectonisch element van het schip van de St. -Bavo, zie ook blz. 81 v.v. van ons Kringboek. Het is onverklaarbaar dat het oudste deel van de kerk, tijdens de grootte van de metselstenen, juist deze uitbouw (vroeger portaal, daarna "vonthuys", nu grafkapel) zou kunnen zijn. Ook het prachtige gotische smeedijzeren hek dat thans nog de afsluiting van de voormalige doopkapel vormt, geeft geen opheldering. De stijl is van omstreeks 1450, terwijl er geen veranderingen t.b.v. het pasklaar maken voor de bestemming van de kapel zijn te bespeuren, waardoor is aan te nemen dat het hek voor deze kapel is gemaakt geweest en nooit verplaatst? In de "Registers" van de werkmeesters" in 1423

wordt het een fraai "tralyhek" genoemd. (Volgens de officiële kronieken bestond n.l. het huidige schip nog niet in die tijd. Er werd pas aan begonnen in 1470). Uitzwendig is de Vontkapel door de merkwaardige gevel, waarvan de bekroning in de vorm van een grote "bloemenvaas" door het voortschrijdende verval vermoedelijk door Lieven de Key omstreeks 1600 verbouwd. De Vontkapel is reeds lang niet meer (1740) als doopkapel in gebruik, maar is nu met het grafmonument, hetgeen weer in oude luister zal kunnen worden hersteld en het 19e eeuwse raam, een zeer belangrijk onderdeel van de Grote Kerk dat alle aandacht waard is! De kosten welke de eventuele restauratie van de Vontkapel door de "Vrienden van de Grote Kerk" zullen gaan bedragen zijn in februari j.l. begroot op + f 15.000,--! Gespecificeerd luiden de bedragen als volgt:
Stukadoerwerken f 7.000,--; smeedwerken f 3.000,--;
loodgieterswerken f 750,--; glazenierswerk f 550,--; architectenkosten en "onvoorzien" f 1.500,--.

H.W. VAN KEMPEN Jr.

Dankzij een besluit van het Gemeentebestuur van 's Gravenhage kunnen de resten van de rouwborden van Mr. Arent de Raet en zijn tweede vrouw Johanna Snellius terug keren naar de Vontkapel. De twee helmtkens en twaalf wapenschildjes zijn bewaard gebleven. De borden waarop de schildjes behoren te hangen, zijn verloren gegaan. De nazaten van Arent de Raet hebben deze overblijfselen bewaard, nadat ze op last van de Haarlemse magistraat uit de Grote Kerk moesten verdwijnen. Vele families hebben de rouwborden van hun familieleden toen niet opgehaald, waarna het grootste gedeelte van deze gedenktekenen verloren is gegaan. In het stadhuis van Haarlem zijn o.a. in de Gravenzaal een aantal losse wapenschildjes als wandversiering opgehangen. Hetzelfde is gebeurd met een aantal schildjes die zich nu in het Frans

Halmuseum bevinden. Ze zijn zonder enig heraldisch of genealogisch verband als decoratie in gebruik. Het unieke van de groep wapenschildjes van de Raet is dat alle acht kwartieren van Arent de Raet en alle vier kwartieren van zijn vrouw Johanna Snellius compleet bewaard zijn gebleven inclusief het helmtken van de Raet en dat met het alliantiewapen de Raet/Snellius van zijn vrouw. Helaas verkeren zowel de schildjes als de helmtkens in niet al te beste staat. Konserverende maatregelen en restauratie zijn derhalve noodzakelijk voordat ze in de Vontkapel kunnen terugkeren. De beschrijving toont vele bladders, die vastgezet moeten worden. Afgebladderde verloren gegane verfdelen moeten worden aangevuld. De bladvergulding van de helmtkens is weggesleten en overschilderd door een storende olieverschilding, die daar niet op thuis hoort. Een aantal schildjes en de helmtkens zijn in dikke verf slordig overschilderd, grotendeels in een onjuiste tint. Ook dat behoeft correctie.

Het is de bedoeling dat, als u er mee instemt, in een restauratie-atelier in Zoetermeer, dat gespecialiseerd is in dit soort werkzaamheden, alle storende aanvullingen worden verwijderd en het geheel weer wordt gerestaureerd en teruggebracht in de originele 18de eeuwse staat. Kosten + f 15.000,--. Het uiteindelijke resultaat zal zeker bijdragen tot herstel van de vroegere pracht van de Vontkapel.

Dr. P. BIESBOER

P.S. Wegens ruimtegebrek moeten wij u het artikel over de heraldische gegevens van de wapenborden van de heer M. Thierry de Bye Dilleman onthouden. Als de ledenvergadering ons voorstel overneemt, volgt publicatie ervan in de oktober-"Kroniek".

VONTKAPEL, tekening met potlood en penseel in bruin en grijs van A. Hoeting, 1865

SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE "VRIENDENKRING"

Th.A. Delleman, voorzitter, Rijsstraatweg 306 te Haarlem
J. Broek Roelofs, sekretaris (ledenbestand), Zeelandlaan 72 te Heemstede
H. Deurloo, penningmeester, Hyacinthenlaan 26rd te Haarlem
H.L. Vermaire, namens de kerkvoogdij, Casimirlaan 19 te Overveen
Ir. J.J. Fuijkschot, namens de Stichting Restauratiefonds, Heussenstraat 52 te Haarlem
H.J. Brunt, rondleider, Burg.den Texlaan 18 te Aerdenhout
J. Post, rondleider, v. Kinsbergenstraat 50 te Haarlem
W.B. van Schaik, rondleider, Koninginneweg 54 te Haarlem
Dr. P. Biesboer, namens de leden, Kl. Heiligland 64b te Haarlem
P. Spielman, namens de leden, Staalstraat 19''' te Haarlem

UITNODIGING VOOR DE LEDENVERGADERING VAN 8 MEI IN DE NIEUWE KERK!!!

Het bestuur van de "Vriendenkring" nodigt u hierbij harte-lijk uit voor haar jaarlijkse ledenvergadering op donderdag 8 mei a.s. van 20.00 tot 21.30 uur in de NIEUWE KERK, NIEUWE KERKSPLEIN! Wij hopen dat evenals vorig jaar honderden Vrienden en Vriendinnen aan deze uitnodiging gehoor kunnen geven. Uw tegenwoordigheid wordt ten zeerste op prijs gesteld! We rekenen gewoon weer op een geweldige opkomst, mede bepaald door de

AGENDA

- 1 Verwelkoming door de voorzitter van de Stichting Restauratiefonds, Ir. F. van Hattum
- 2 Voorstellen tot aanvulling van de agenda
- 3 Mededelingen van het bestuur
- 4 Jaarverslag van de penningmeester, de heer H. Deurloo
- 5 Voorstellen (graag vóór 1 mei insturen!) en stemming over de besteding van de binnengekomen "Vriendschaps-gelden 1980"
- 6 Voordrachten (graag vóór 1 mei insturen!) en stemming over de plaatsvervangende opvolging van voorzitter
- 7 Aanbieding Lorentz-tentoonstelling en Bavo-maquette aan het bestuur door de heer F. Hoep
- 8 (gratis) Koffiepauze
- 9 Dia-lezing over Kampen en de St. Nicolaaskerk aldaar door Dr. C.N. Fehrmann, conservator Frans Walkate-Archief te Kampen.

Namens het bestuur van de
"Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem",

Th.A. DELLEMAN, voorzitter

WIST U

dat een aantal Bavoboeken van de herdruk niet goed gegomd zijn? De uitgever biedt u middels de kosterij gratis een nieuw exemplaar aan!

dat de Vriendenkring het eerste lustrum viert op zaterdag 4 oktober a.s.? Het bestuur garandeert u een eclatant programma en verwacht tijdens de Bavodag tienduizend bezoekers! Ook u?

dat de Vriendenkring thans 2942 leden telt? De ledenwerfak-tie zal met de "Bavo-gravure" in april het 5000ste lid kunnen registreren! Voor het welslagen van onze lustrumaktie zeg-gen wij u grote dank voor uw spontane inzet!

dat firma De Jong, Grote Houtstraat 82, nog 48 originele Delftsblauwe Bavoborden heeft voor de Vriendenprijs van f 325,-- per stuk op vertoon van uw lidmaatschapskaart? Winkelprijs f 350,--!

dat de Lorentz-aktie momenteel reeds f 2.000,-- bijeenge-bracht heeft? Tijdens de ledenvergadering hoort en ziet u meer hierover! Dank aan Vriend Hoep!

dat op de ledenvergadering van 8 mei a.s. het voorstel komt om van de binnengekomen gelden de Vontkapel te restaureren en een 14-tal historische wapenborden van het geslacht De Raet? Gezamenlijke restauratiekosten circa f 30.000,--!

dat de restauratie daarvan onder de inspirerende supervisie staat van H.W. van Kempen Jr., kerkarchitekt en Dr. P. Biesboer, conservator van het Frans Halsmuseum? Beiden Vrienden van de kerk!

dat de heer Th.A. Delleman op de Bavodag zal aftreden als voorzitter van de Vriendenkring? Hij doet dit node, maar al-leen uit Kring-belang! Tot 1 mei kunt u kandidaten voordra-gen aan het bestuur, dat dan op 8 mei met een voorstel komt.

dat vanwege de enorme interesse vijfhonderd extra mapjes korrespondentiekaarten moesten worden gedrukt? Dank aan mw. J. Broek Roelofs, Heemstede en dhr. B. Jonker, De Rijp, voor 't idee!

dat de Vriendentoer 10 mei naar Zwolle en Kampen gaat? Kosten slechts f 30,--! Zorg dat u tijdig reserveert. Slui-tingsdatum: 12 april!

dat de Vrienden en Vriendinnen van de Bavokerk inclusief dit lustrumjaar ruim 100.000 gulden van hun restauratiefon-hebben besteed aan de verfraaiing van de aloude Baaf? Veel dank!

dat ook de lagere schooljeugd actief betrokken wordt bij on-ze lustrumaktiviteiten? Jan Schouten zal alle lagere scholen weer polsen om mee te doen aan de massale Kinderzang tij-dens de Bavodag en in overleg met de winkeliersvereniging "Hartje Haarlem" een Bavo-wedstrijd uitwerken!

dat tijdens de komende "Bavodag", de Burgemeesters Drs. J. Reehorst van Haarlem, Drs. F.G.L.L. Schols van den Haag en Pl. de Paepe van Gent acte de présence zullen geven? Dat het Stadsbestuur van Gent ons eerste lustrum bovendien luister bijzet door de afvaardiging van haar organiste Hilde de Bondt, het Jef Tinelkoor, Rundadinellakoor en Cantabilékoor, de drumband en vendelzwaaiersgroep "Tijl"? Dat daarnaast muzikale medewerking is toegezegd door de drumbands "Corja", "D.S.V.", "Irene" en "Willem Alexander", Haarlems Harmonie Kapel en de New City Blues Band? Dat Ruud Grasman het lustrumfeest afsluit met een massale communitysinging? Dat er diverse exposities gehouden zullen worden? En nog veel meer? Over het waar en hoe één en ander gerealiseerd moet worden, verwijzen wij u naar de "Bavo Kroniek" van oktober!

Th. D.

BAVO KRONIEK

seer. Zeelandlaan 72 - 2101 TP Heemstede Tel. 023-289 679

UITNODIGING VOOR DE TWEEDE "VRIENDENTOER" OP ZATERDAG 6 SEPTEMBER A.S. NAAR ZWOLLE EN KAMPEN

Op 6 september wordt op veler verzoek wederom de 13e eeuwse Sint Nicolaaskerk te Kampen bezocht. Deze kerk, die ook wel Bovenkerk wordt genoemd, heeft een verscheidenheid aan bouwstijlen. Beroemd zijn z'n "tresorkamer" en kapellenkrans, die het fraaie koor omgeeft. Naast gewelfschilderingen en fresco's zijn twee "tapijt"-schilderingen te bewonderen. Vermaard zijn de laat-gotische preekstoel en het 15e eeuwse doopvont. De kerk heeft vele gedenkstenen en -borden, w.o. van de schilder Avercamp. De koperen lichtkronen dateren uit de 17e eeuw. En het magnifieke orgel van Albertus Anthoni Hinsz werd in 1741 gebouwd. Willem Hendrik Zwart zal er tijdens ons bezoek een korte bespeeling op geven!

Kampen is een mooie oude hanzestad! Deze "Keizerlijke Vrije Rijksstad" bezit nog talrijke prachtige historische bouwwerken en vele oude gevels. Interessant zijn de Koornmarktpoort, Broederpoort en Cellebroederpoort. De 14e eeuwse O.L. Vrouwekerk of Buitenkerk heeft een achthoekige sacristie. En een onvergetelijke sfeer hangt in de Schepenzaal van het Oude Stadhuis, dat eveneens met een bezoek vereerd zal worden! Het programma ziet er als volgt uit: Vertrek vanaf de Oude Groenmarkt - Bavokerk om 7.45 uur! Aankomst bij de Grote of St.-Michaëlskerk te Zwolle (dat dit jaar 750 jaar bestaat!) om 11.45 uur. Deze 15e eeuwse gotische driebeukige hallenkerk bevat een fraai beeldhouwde preekstoel en een grafzerk van de schilder Terborch. Wereldfaam geniet het Schnitgerorgel door zijn uitzonderlijke klankschoonheid en kleurrijkdom. Dit

enorme orgel, dat in 1721 gebouwd werd door Arp en Frans Casper Schnitger, omvat 4 klavieren en pedaal met tezamen 64 sprekende stemmen. De kerkorganist, de heer L. Lindeman, zal een klein concert ten gehore brengen, na verwelkoming door de kerkvoogd, de heer A. Sterken.

BESLUITEN LEDENVERGADERING IN DE NIEUWE KERK

Unaniem werd besloten om de heer J.A.M. Post te benoemen tot opvolger van de heer Delleman. De Vontkapel van de Grote Kerk zal niet gerestaureerd worden met gelden van de "Vriendenkring", wel de 14 historische wapenborden van De Raet. Dr. P. Biesboer, bestuurslid, heeft inmiddels het Rijks-restauratie-atelier te Zoetermeer daartoe opdracht gegeven. (De Burgemeester van Den Haag, Drs. Schols, hoopt ze persoonlijk tijdens de "Bavodag" te overhandigen aan de stad Haarlem!) Onder grote dank aanvaardde het bestuur een gift van f 2.000,-- van de Lorentzscholengemeenschap i.v.m. haar "Bavokerk-actie"!

Burgemeester van Haarlem

ZATERDAG 4 OKTOBER "BAVODAG-1980"

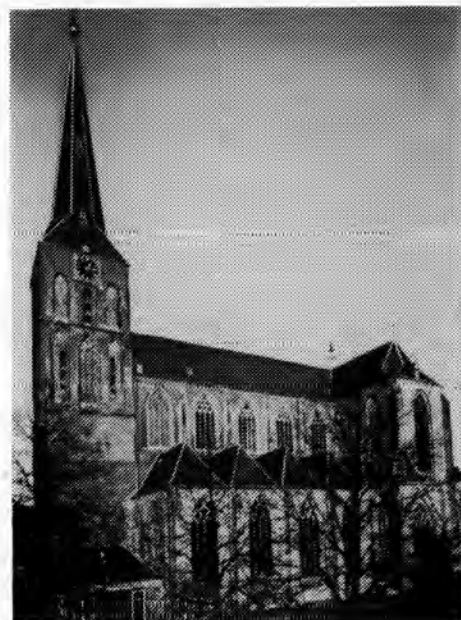
Het lustrum van de "Vriendenkring" kan helaas niet gevierd worden in de Grote of St.-Bavo kerk, nu deze definitief gesloten is. Ook het Concertgebouw valt af, omdat dat die dag verhuurd is. Momenteel worden onderhandelingen gevoerd met het Gemeentebestuur en het Bisdom Haarlem.

MET DANK AAN DE REISLEIDERS!

Met mijn ouders en dochttertje mocht ik tot de gelukkigen behoren van de "Vriendentoer" van 10 mei j.l. Nog bijna vers in het geheugen ligt deze geweldig geslaagde dag. Met wat een warmte wordt zo'n tocht omlijst! Geheel verzadigd van alle indrukken die dag opgedaan, kwamen we thuis. Heel veel dank aan hen die met liefde en hard werken, deze dag tot een goede en blijde dag hebben doen slagen. De organisatie was perfect! "O, vriendelijke toure op Bavo gericht, Gij vervrolijkte ons harte met stromen van licht

Te Kampen verblijven we van 13.00 tot 16.00 uur.

Naast de rondleidingen door de St. Nicolaaskerk en Schepenzaal, heeft u volop de gelegenheid om een historische stadswandeling te maken en om eventueel Kamper paling te kopen! Via de bloeiende koolzaadvelden van Oostelijk Flevoland en vele kilometers langs het IJsselmeer keren we huiswaarts. Om 19.00 uur staat u weer voor de al-oude Baaf te Haarlem.

Sint-Nicolaaskerk

We reserveerden reeds vijf autobussen voor u! Mogen we vóór 12 juli a.s. weten of u meegaat? Kosten slechts f 30,-- inclusief 2x koffie + gebak op de heenweg te Harderwijk en 2 vrije konsumpties op de terugweg te Lelystad, alsmede de entrees voor de St.-Michaëlskerk, St.-Nicolaaskerk, het Kamper museum in de Broederpoort en Schepenzaal! Graag zien wij uw reservering op postgiro 3618800 t.n.v. "Vrienden van de Grote Kerk" te Haarlem tegemoet. Intekening geschiedt alléén volgens volgorde van binnenkomst! Mijn advies is: Boek vandaag nog als u tot de gegadigden wilt behoren en niet teleurgesteld wilt worden. Hopelijk mogen we weer vele Vrienden en Vriendinnen verwelkomen op zaterdag 6 september en hun een onvergetelijke dag bezorgen!

Namens uw reisleiders,

Th.A. DELLEMAN

DE FRANSE TIJD EN GESCHIEDENIS DER WAPENBORDEN

Tot op het einde van de 18e eeuw vond men ook in de Bavokerk een groot aantal wapenborden en rouwkassen, die aan de kolommen waren opgehangen. Deze gewoonte was algemeen en al zeer oud en werd als gewettigd beschouwd. Wanneer adellijke personages of andere aanzienlijke families overleden waren, werd er in de kerk kort na de begrafenisplechtigheden hun familiewapen in de nabijheid van het graf opgehangen. We vinden nog vermeld dat op 14 juli 1794 voor Mr. Antonis Slicher, die in de noordertrans begraven werd, voor het laatst een adelijk bord werd opgehangen. Toen het jaar daarop de "Vrijheid, Gelijkheid en de Broederschap" de leuze werd in een tijd vol verwarring en onrust, verdwenen deze borden. Een plakkaat van 8 juni 1795 van de "Provisionele Representanten van het Volk van Holland" maakte bekend, dat alle wapenborden uit de kerken (dus ook uit de Grote Kerk) verwijderd moesten worden vóór de maand oktober van genoemd jaar. Wanneer dit echter niet geschiedde, werden ze ten behoeve van de armen verkocht. Degenen, die hierop aanspraak meenden te maken, konden hun wapens weghalen. Veertien dagen na de gestelde termijn, nadat ze niet vrijwillig waren weggehaald, werden ze van stadswege verwijderd, gedurende zes weken nog bewaard en daarna bij hopen op de Grote Markt bij opbod verkocht! Enige van deze borden werden gekocht door de heer C.C. van Valkenburg, die in de Smedestraat woonde. Na zijn overlijden werden ze geveild en aangekocht door kunstlievende personen. Deze schonken ze toen, nadat er een rustiger tijd was aangebroken, aan de stad Haarlem. Nadien vonden ze alle een plaats in het stadhuis. Na de reorganisatie van de Gravenzaal werden er enkele elders ondergebracht en sommige opgeborgen. De meeste rouwkassen vinden we vandaag nog in genoemde Gravenzaal van ons stadhuis, alsmede een groot aantal kleine wapenschildjes. Ongeveer gelijktijdig met het bevel tot verwijdering van de wapenborden werden ook de wapens op de grafzerken verwijderd, evenals de wapens op de lambrisering van het koorhek, op het marmerkleed onder de beeldengroep van Xavery, ja, zelfs die van onderaan de preekstoel!

M.J. BOUWER

P.S. Om zich een goed beeld te vormen hoe de Bavokerk er vóór 1795 uitzag, is een bezoek aan het Frans Halsmuseum de moeite waard. Met name het schilderij van Job Berckheyde (1630 - 1693) toont duidelijk hoe de wapenborden gehangen hebben. Dit kerkinterieur laat ook het raam zien dat in 1595, als plaatsvervanger van een uit 1545 daterend gebrandschilderd raam, werd "vermaect" in de westgevel van de Bavokerk op de plaats van het huidige Müller-orgel. Uw besluit om de 14 wapenborden van De Raet te laten restaureren, is dan ook van historische betekenis! Wellicht schenkt ons Stadsbestuur na de restauratie van de kerk de borden in de Gravenzaal! Het Frans Halsmuseum behoeft dan daarom niet meer bezocht te worden

VAN DE BESTUURSTAFEL

Op de oproep in de pers om gratis logies te verschaffen aan een honderdtal Gentenaren, die de komende "Bavodag" luis-ter zullen bijzetten, is erg spontaan gereageerd. Binnen veertien dagen was de zaak zo goed als rond! In augustus ontvangen alle gastadressen de namen van hun Gentse logees, zodat voorafal persoonlijk contact kan worden opgenomen! Het gaat nu nog om een klein aantal Gentenaren die ondergebracht moeten worden. (Bent u geïnteresseerd? De heer Delleman verneemt tussen 18 en 19 uur graag uw telefonische reactie, nr. 37 38 78).

Thans staan 3037 Vrienden en Vriendinnen als lid geregistreerd van de "Vriendenkring". Tijdens de "Vriendentoer" in mei meldde zich de 3000ste Vriend: de heer A. Schindeler uit Badhoevedorp! De ledenwerfaktie in april is niet geslaagd. Slechts 71 antwoordkaarten werden teruggestuurd. Velen lieten weten dat zij de "Bavo-gravure" te mooi vonden om weg te geven, sommigen vroegen zelfs om een tweede kaart om daarmee dan alsnog op stap te gaan! (Hierbij ingesloten een Bavo-folder. Moge u met de tekst van pagina 3 erin slagen om toch nog een lid te werven. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw spontane inzet!)

Gezien de vele enthousiaste reacties op de "Vriendentoer" in mei en de grote lijst met namen van leden die toen niet meekonden, werd besloten om op zaterdag 6 september a.s. de tocht te herhalen. (Inschrijving tot 12 juli a.s. door overmaking van 30 gulden per persoon op postgiro 36 18 800 t.n.v. Vrienden van de Grote Kerk te Haarlem o.v.v. "Vriendentoer").

Aan het verzoek van de kerkvoogdij om jaarlijks van onze gelden 10.000 gulden te besteden aan de voorfinanciering van de restauratie of om daarvoor de renten van onze tegoeden af te staan, kan geen gehoor worden gegeven, omdat dat in strijd is met onze doelstelling. De gelden van de "Vriendenkring" dienen aangewend te worden ter verfraaiing van de Grote Kerk, alléén die zaken worden gerestaureerd die aantoonbaar zijn, zichtbaar voor de Vrienden en Vriendinnen. Wel wordt positief gereageerd op voorstel van de kerkarchitect om van de gelden in 1981 een oud kerkraam te laten restaureren in de kooromgang. De heer H.W. van Kempen Jr. is om nadere informatie gevraagd. (Tijdens de "Bavodag" zullen de originele cartons daarvan tentoongesteld worden, zodat ook u zich een mening kunt vormen!)

Helaas bleek dat een aantal leden hun lidmaatschapsbijdrage voor 1980 nog niet had voldaan. Juist in deze tijd nu de Grote Kerk al uw aandacht verdient, zou het erg jammer zijn als u het laat afweten! We staan vlak voor de restauratie, laten we tijdens die periode met elkaar een zo groot mogelijk Kring van Vrienden vormen! (Graag zien wij alsnog uw donatie tegemoet op postgiro 36 18 00, waarvoor veel dank!)

J. BROEK ROELOFS